

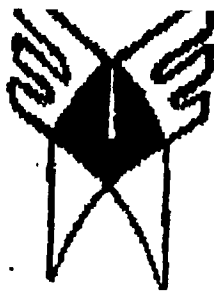
بار خدایا!

با من چنان کن که خود سزاوارم

نه چنان کن که من سزاوارم

۳/۹۲۳

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد کرمان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه آموزشی مدیریت

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی

موضوع:

**بررسی رابطه بین سبک رهبری، نوع شخصیت و
میزان تنیدگی در کارکنان ادارات دولتی شهر کرمان**

استاد راهنما:

دکتر سیدحمیدرضا علوی

9227

استاد مشاور:

دکتر علی اکبر حق دوست

نگارش:

حمیدرضا کاظمی زاده

بهار ۱۳۷۹

۳۱۹۲۳

۱۳۲۹ / ۹ / ۱۶

موضوع:

بررسی رابطه بین سبک رهبری، شخصیت و تنیدگی کارکنان

ادارات دولتی شهر کرمان

توسط:

حمیدرضا کاظمی زاده

بایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته و گرایش:

مدیریت دولتی

از این بایان نامه در تاریخ ۷۹/۴/۱۹ در مقابل هیئت داوران دفاع به عمل آمده و مورد تصویب قرار

گرفت.

اعضای هیأت داوران

دکتر سید حمیدرضا علوی	استاد راهنما:
دکتر علی اکبر حق دوست	استاد مشاور:
دکتر پدیا... جوادی	داور:
دکتر علیرضا نادری	داور:

رئیس دانشگاه

دکتر محمد حسین متقی

معاون آموزشی دانشگاه

مجید غلامحسین پور

تشکر و قدردانی

بسیار حمد و سپاس از ایزد منان که توفیق انجام این پژوهش را
زیست‌ر نظر استسایتید مس‌حترم آقایان دکتر سید حمید رضا علوی و
دکتر علی‌اکبر حق‌دوست به بنده ارزانی داشت.

بدینوسیله از زحمات گرانمایه و مساعدت‌های بی‌دریغ این عزیزان که در
تمام مراحل تحقیق صمیمانه و با دقت علمی خاص خود، اینجانب را
راهنمایی فرمودند، نهایت تشکر و سپاسگزاری می‌نمایم.

همچنین از زحمات کارساز تمامی اساتید و بزرگوارانی که به نوعی در به
انجام رسیدن این تحقیق اینجانب را یاری فرموده‌اند، بخصوص جناب
آقای دکتر محمد حسین منقی ریاست محترم دانشگاه که در تمامی مراحل
یاری‌رسان و گره‌گشا بوده‌اند و تمامی عزیزانی که به نوعی در انجام این
تحقیق مرا مرهون لطف خود نموده‌اند، قدردانی می‌نمایم.

و در خاتمه از زحمات بی‌شائبه همسر گرامیم خانم دکتر فاطمه میرزاجانی
که در تمامی مراحل این تحقیق اینجانب را یاری نمود، کمال تشکر و
قدردانی دارم.

حمیدرضا کاظمی‌زاده

بهار ۱۳۷۹

تقدیم بہ:

والدینم

کہ مشوق و یار و یاور من در طول دوران تحصیل بودید و در رفع مشکلاتم کوشیدند.

و

ہمسرمہربانم

کہ با بیگیری بی شائبہ و صمیمانہ خویش یاریم نمود تا بتوانم مقرر مرقع شوم و این پژوهش را بہ نیکی بہ فرجام رسانم.

و تقدیم بہ:

فرزند دلیندم امین

کہ دلگرمی امروز و امید فردایم است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	بیان مسأله
۲	اهمیت مسأله
۴	اهداف تحقیق
۴	فرضیه‌های تحقیق
۵	تعریف واژگان
۷	ویژه کردن موضوع تحقیق (قلمرو پژوهش)
۸	خلاصه

فصل دوم: پیشینه کاوی

۹	مقدمه
۹	۱-۲- سبک رهبری
۹	۱-۱-۲- نظریه‌های رفتاری رهبر
۲۲	۲-۱-۲- نظریه اقتضایی
۳۱	۲-۲- تنیدگی
۳۴	۱-۲-۲- فیزیولوژی تنیدگی
۳۷	۲-۲-۲- عوامل بوجود آورنده تنیدگی شغلی

صفحه	عنوان
۴۲	۲-۲-۳- اثرات تنیدگی
۴۸	۲-۳- شخصیت
۵۰	۲-۳-۱- شخصیت و تنیدگی
۵۲	۲-۴- سبکهای رهبری لیکرت و تنیدگی
۵۳	۲-۴-۱- سبک رهبری استبدادی - استثماری و تنیدگی
۵۵	۴-۲-۲- سبک رهبری مشارکتی و تنیدگی
۵۷	سابقه پژوهش
۵۷	خلاصه

فصل سوم: روش تحقیق

۵۹	مقدمه
۵۹	روش تحقیق
۵۹	روش و فرآیند اجرای تحقیق
۵۹	جامعه آماری
۶۰	حجم نمونه
۶۰	ابزار جمع آوری اطلاعات
۶۴	روایی و اعتبار پرسشنامه
۶۴	روش تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات
۶۵	خلاصه

فصل چهارم: یافته‌های تحقیق

مقدمه	۶۶
۱-۴-۱- توصیف آماری داده‌ها	۶۶
۱-۴-۱-۱- تحصیلات جامعه آماری مورد مطالعه	۶۶
۱-۴-۲- میزان تجربه جامعه مورد مطالعه	۶۷
۱-۴-۳- توزیع جنسیت در جامعه مورد مطالعه	۶۸
۱-۴-۴- میزان تنیدگی در جامعه مورد مطالعه	۷۲
۱-۴-۵- تحلیل رابطه بین سبک رهبری و تنیدگی	۷۶
۲-۴-۲- تحلیل استنباطی داده‌ها	۷۸
۲-۴-۱- تحلیل همبستگی بین میزان تحصیلات و تنیدگی	۷۸
۲-۴-۲- تحلیل همبستگی بین سابقه کار کارکنان و تنیدگی	۸۰
۲-۴-۳- تحلیل استنباطی توزیع فراوانی جنسیت در جامعه مورد مطالعه	۸۱
۲-۴-۴- تحلیل رابطه بین شخصیت و استرس در جامعه آماری	۸۲
۲-۴-۵- تحلیل همبستگی بین امتیاز رهبری و تنیدگی	۸۳
۲-۴-۶- مقایسه میانگین امتیاز تنیدگی در هر زیرگروه سبک رهبری و گونه شخصیتی با میانگین جامعه	۸۶
۲-۴-۷- مقایسه میانگین تنیدگی با توجه به سبک رهبری	۸۹
خلاصه	۹۴

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۹۵	مقدمه
۹۵	۵-۱- نتایج تحقیق
۹۵	۵-۱-۱- نتایج اصلی
۹۶	۵-۱-۲- نتایج فرعی تحقیق
۹۷	۵-۲- بحث و بررسی
۱۰۱	۵-۳- محدودیتهای تحقیق
۱۰۱	۵-۴- پیشنهادات
۱۰۳	خلاصه
۱۰۴	منابع و مآخذ

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۰	جدول ۱-۲-۲ تغییرات تنیدگی زای زندگی و شغلی به ترتیب اهمیت
۲۳	جدول ۲-۲-۲ بیماریهای ناشی از تنیدگی در دستگاههای مختلف بدن
۴۴	جدول ۳-۲-۲ اثرات فیزیولوژیک تنیدگی در طول زمان
۴۵	جدول ۴-۲-۲ اثرات روانی تنیدگی
۵۲	جدول ۱-۳-۲ ویژگیهای شخصیت‌های A,B
۶۱	جدول ۱-۱-۳: مقیاس تعیین سبک رهبری مدیر
۶۲	جدول ۲-۱-۳: مقیاس تعیین میزان تنیدگی
۶۳	جدول ۳-۱-۳: مقیاس تعیین گونه شخصیتی
۶۷	جدول ۱-۱-۴: فراوانی تحصیلات کارمندان نمونه آماری به تفکیک شخصیت
۶۷	جدول ۲-۱-۴: فراوانی سابقه کار کارکنان نمونه آماری به تفکیک شخصیت
۶۸	جدول ۳-۱-۴: فراوانی جنسیت کارکنان نمونه آماری به تفکیک شخصیت
۷۲	جدول ۱-۱-۴-۱-۴: احساس تنیدگی در زندگی عادی کارکنان
۷۳	جدول ۲-۴-۱-۴: احساس تنیدگی کاری در کارکنان
۷۶	جدول ۵-۱-۴: مقایسه میانگین تنیدگی کارکنان با توجه به سبک رهبری
۷۸	جدول ۱-۲-۴: نتایج آزمون بررسی نرمالینته متغیرها
	جدول ۱-۱-۲-۴: ضریب همبستگی بین تحصیلات با میزان تنیدگی در گونه
۷۹	شخصیتی A

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۵	نمودار ۱-۱-۲- ترکیبات گوناگون ساخت‌دهی و مراعات.....
۱۷	نمودار ۲-۱-۲- شبکه مدیریت.....
۲۴	نمودار ۳-۱-۲- چگونگی تغییر در سبکهای رهبری در رابطه با موقعیت.....
۲۵	نمودار ۴-۱-۲- مدل پیوستگی رفتار رهبری.....
۲۶	نمودار ۵-۱-۲- نظریه‌های چرخه زندگی.....
۲۹	نمودار ۶-۱-۲- نشان دهنده اجزای متشکله نظریه مسیر - هدف در رهبری.....
۳۰	نمودار ۷-۱-۲- مدل تجویزی رهبری.....
۳۶	نمودار ۴-۲-۲- توالی وقایع در نشانگان سازگاری کلی.....
۳۸	نمودار ۵-۲-۲- عوامل تنیدگی زای سازمان.....
۳۹	نمودار ۶-۲-۲- الگوی تنیدگی شغلی.....
۴۸	نمودار ۷-۲-۲- رابطه تنیدگی و عملکرد.....
۶۹	نمودار ۱-۱-۴- فراوانی تحصیلی به تفکیک شخصیت.....
۷۰	نمودار ۲-۱-۴- فراوانی تجربه کارکنان به تفکیک شخصیت.....
۷۱	نمودار ۳-۱-۴- فراوانی جنسیت به تفکیک شخصیت.....
۷۴	نمودار ۱-۴-۱-۴- فراوانی تنیدگی عادی در دو گروه.....
۷۵	نمودار ۲-۴-۱-۴- فراوانی تنیدگی کاری در دو گروه.....
۷۷	نمودار ۵-۱-۴- مقایسه‌ای میانگین تنیدگی کارکنان با توجه به سبک رهبری.....

- جدول ۲-۱-۲-۴- ضریب همبستگی بین تحصیلات با میزان تنیدگی در گونه
 شخصیتی B ۷۹
- جدول ۳-۱-۲-۴- ضریب همبستگی بین تحصیلات و میزان تنیدگی در کل ۷۹
- جدول ۱-۲-۲-۴- ضریب همبستگی بین سابقه کار و میزان تنیدگی در شخصیت
 گونه A ۸۰
- جدول ۲-۲-۲-۴- ضریب همبستگی بین سابقه کار کارکنان و تنیدگی در شخصیت
 گونه B ۸۰
- جدول ۳-۲-۳-۴- ضریب همبستگی بین سابقه کار با تنیدگی در کل جامعه آماری ... ۸۱
- جدول ۳-۲-۴- ضریب همبستگی بین جنسیت و میزان تنیدگی به تفکیک شخصیت... ۸۱
- جدول ۱-۴-۲-۴- تحلیل رابطه بین تیپ شخصیتی و استرس در زندگی عادی کارکنان ۸۲
- جدول ۲-۴-۲-۴- تحلیل رابطه بین تیپ شخصیتی و استرس کاری کارکنان..... ۸۳
- جدول ۵-۲-۴- تحلیل همبستگی بین سبک‌های رهبری با تنیدگی به تفکیک شخصیت ۸۴
- جدول ۱-۵-۲-۴- تحلیل همبستگی بین سبک رهبری و گونه شخصیتی A ۸۴
- جدول ۲-۵-۲-۴- تحلیل همبستگی بین سبک رهبری و تنیدگی در گونه شخصیتی B. ۸۵
- جدول ۳-۵-۲-۴- تحلیل همبستگی بین سبک رهبری و تنیدگی در کل جامعه آماری . ۸۵
- جدول ۱-۱-۷-۲-۴- تحلیل واریانس مقایسه میانگین تنیدگی در افراد با گونه
 شخصیتی A بر اساس سبک رهبری ۹۰

چکیده

در دنیای امروز تنیدگی زندگی انسان را به شدت تهدید کرده است و اثرات ویرانگر آن در زندگی فردی و اجتماعی کاملاً نمایان است. موضوع تنیدگی به سبب تأثیرات مهمی که در رفتار و عملکرد افراد دارد به عنوان یکی از موضوعهای مهم علم مدیریت مورد مطالعه قرار گرفته است. بر اساس مطالعات انجام شده درصد بالایی از کارکنان سازمانها از وجود نشانه‌های تنیدگی شکایت می‌کنند و اغلب تنیدگی خود را به سبک رهبری نسبت می‌دهند. حال این سؤال مطرح است که آیا بین سبک رهبری مدیران و تنیدگی کارکنان رابطه معنی داری وجود دارد؟ لازم به توضیح است با توجه به تأثیر شخصیت در تنیدگی؛ این عامل به عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده در تجزیه و تحلیلها مورد توجه قرار گرفت.

در پاسخ به سؤال مطرح شده فرضیات ذیل مورد مطالعه و آزمون قرار گرفتند:

- ۱- بین سبک رهبری استبدادی - استثماری و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع A رابطه مثبت وجود دارد.
- ۲- بین سبک رهبری استبدادی - استثماری و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع B رابطه مثبت وجود دارد.
- ۳- بین سبک رهبری استبدادی - خیرخواهانه و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع A رابطه مثبت وجود دارد.
- ۴- بین سبک رهبری استبدادی - خیرخواهانه و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع B رابطه‌ای وجود ندارد.
- ۵- بین سبک رهبری مشاوره‌ای و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع A رابطه منفی وجود دارد.

- ۶- بین سبک رهبری مشاوره‌ای و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع B رابطه‌ای وجود ندارد.
- ۷- بین سبک رهبری مشارکتی و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع A رابطه منفی وجود دارد.
- ۸- بین سبک رهبری مشارکتی و تنیدگی کارکنان با شخصیت از نوع B رابطه منفی وجود دارد.
- لازم به ذکر است این تحقیق با توجه به هدف و ماهیت پژوهش با استفاده از روش همبستگی صورت پذیرفته و از ابزار پرسشنامه جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده گردیده است. جامعه آماری کارکنان ادارات دولتی شهر کرمان، روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بوده و تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و با استفاده از آمار توصیفی و جهت معنی‌دار بودن و یا عدم معنی‌داری فرضیات از آزمونهای خی دو، دقیق فیشر، آنالیز واریانس یک‌دامنه، آزمون تعقیبی توکی، ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون تی استفاده گردیده است.
- نتایج حاصله نشان می‌دهد که بجز فرضیات پنجم و ششم دیگر فرضیات تأیید می‌گردند. همچنین نتایج فرعی ارزشمند دیگری حاصل شد بدین صورت که بالا رفتن تجربه کاری در گونه شخصیتی A و تحصیلات در گونه شخصیتی B باعث کاهش تنیدگی گردیده و در مجموع تنیدگی زنان بیشتر از مردان بوده است.